

Cinege /Vasi Madártani Tájékoztató/ 11 szám.
Szombathely, 2006
40-43pp.

Újabb adatok a Tömördi Madárvárta talajlakó pókfaunájához III.

Kovács Péter & Szinetár Csaba

Berzsenyi Dániel Főiskola, Állattani Tanszék, 9700 Szombathely,
Károlyi G. tér 4 e-mail: kovacsp@freemail, szcsaba@bdtf.hu

P. Kovács, Cs. Szinetár: Some new data about the soil living spider fauna at the Bird-observatory of Tömörd

In this short essay we inform our readers about the results of 2006. This year the traps were located in the Northeast looking slope of the Ablánc valley with oak and hornbeam trees that can be found north from our bird-ringing station. The examined sampling showed 17 various species of spider. The *Pardosa alacris* seemed to be the dominant one. Regarding the sampling from faunistic aspect it can be said that one of the species proved to be dominant. In the area of the hornbeam-oak grove we caught a male individual of the *Saloca diceros* (O.P.-Cambridge 1871). There was only one earlier published data about it from the Bakony.

A Berzsenyi Dániel Főiskola Állattani Tanszéke által szervezett ökológia terepgyakorlatok keretében az 1999 óta évi rendszerességgel történnek talajcsapdás mintavételezések a madárvárta környezetében. Évente azonos időszakban (május első két hetében) 30-30 Barber-féle talajcsapdát üzemeltetünk egy-egy növénytársulásban (1. táblázat).

Élőhely	Vizsgálat éve
Cseres-tölgyes (<i>Quercetum petraeacerris</i>)	1999
Töviskés (<i>Pruno spinosae-</i>	2000

<i>Crataegetum</i>)		
Hegyi-kaszálórét (<i>Anthoxanto-Agrostietum</i>)	(<i>Anthoxanto-</i>	2001
Harmatkásás (<i>Glycerietum maximae</i>)		2002
Akácos (<i>Robinietum</i>)		2003
Búza		2004
Spontán cserjés		2005
Gyertyános-tölgyes (<i>Quercocarpinetum</i>)	(<i>Quercoc-</i>	2006

1. táblázat. A vizsgált élőhelyek vizsgálat éveivel.

Az 1999-2002 közötti időszak pókfaunisztikai és cönológiai eredményeiből a Cinegében is több ízben beszámoltunk (Szinetár 2000; Eichardt 2003; Kovács és Szinetár 2005). Jelen közleményben a 2006-os év eredményeit adjuk közre. Ebben az évben a madárvártától északi irányban található Ablánc-völgy, É-K-re néző lejtőjén lévő gyertyános tölgyesben üzemeltek a csapdák. A mintavételezést nehezítette, továbbá az értékelhetőségét is némileg korlátozza, hogy a csapdák egy részét néhány nap elteltével a vaddisznók kitúrták. A megsemmisült csapdák újratelepítését követően a terület körül kihúzott zsinórokon „vadóc” vadrisztószert helyeztünk ki a vaddisznók távoltartása érdekében. A csapdák egy része ennek ellenére is megsemmisült, így végül 25 darab csapda anyagát tudtuk feldolgozni, ezek mintegy fele csupán egy hetet üzemelt az említett újratelepítés miatt. A feldolgozott mintavételből 17 pókfaj került elő. A fajok jól mutatják, hogy az élőhely zárt erdei, klimax társulás jellegét. A faunát tipikus erdőlakó fajok jellemzik: pl. *Apostenus fuscus*, a *Pardosa alacris*, a *Haplodrassus silvestris* és a *Harpactea rubicunda*. Az abundancia értékek alapján egyedül a sárgafoltos gyászfarkaspók (*Pardosa alacris*) bizonyult domináns fajnak, a további felsorolt erdei fajok szubdominánsak tekinthetők. A fajok érzékenységi (bolygatással szembeni tolerancia) vizsgálata alapján

az élőhely közepesen bolygatott kategóriába sorolható. A fajok közül a közepesen bolygatottak száma 11: *Microneta viaria*, *Tapinocyba insecta*, *Lepthyphantes flavipes*, *Pardosa alacris*, *Haplodrassus silvestris*, *Lyniphia hortensis*, *Apostenus fuscus*, *Neriere clathrata*, *Coelotes inermis*, *Steatoda phalerata*, *Tegenaria campestris*. A bolygatást jól tűrő fajok száma 3: *Harpactea rubicunda*, *Trochosa terricola*, *Robertus arundineti*. Érdekesség, hogy igazán tipikus bolygatást nem tűrő, nagy érzékenységgű, un. természetes és természetközeli élőhelyeket preferáló faj nem került elő ebben a mintavételben.

Faunisztikai szempontból egy faj előfordulását kell kiemelni. A gyertyános területén a *Saloca diceros* (O.P.-Cambridge, 1871) egy hímjét fogtuk. Hazánkból korábban egyetlen publikált adata volt ismert a Bakonyból (Balogh és Loksá 1946.) (1. kép). Itt jegyeznénk meg, hogy a madárvártán végzett vizsgálatok során már két, hazánkra nézve új fajt (*Palliduphantes alutacius*, *Panamomops affinis*) sikerült korábban kimutatni (Szinetár, Eichardt 2003). A 2. táblázatban szerepel valamennyi faj fogási eredménye, a többi, előző években vizsgált fás szárú társulás pókjaival együtt (az akácost nem vontuk be ebbe a vizsgálatba). A négy társulásból együttesen 74 talajlakó pókfaj került kimutatásra. Fajsám tekintetében a spontán cserjésedő terület (vadföld) és a töviskés mutat legmagasabb értéket. Az átlagos denzitás szempontjából szintén a spontán cserjésedő terület az első, ezután a cseres tölgyesben kaptuk a második legmagasabb értéket. Az összehasonlított élőhelyek fajgazdagsága terén szintén a töviskés és a spontán cserjésedő terület mutatott legnagyobb értéket. Mint említettük a 2006-os év mintavételi eredményét nagyban befolyásolta a csapadék károsodása (vaddisznók). A kapott eredményeket elsősorban csak faunisztikai szempontból tekinthetjük összevethetőnek a korábbi évek gyűjtéseivel. Az újonnan kimutatott ritka faj, egy további adalék a terület talajlakó faunájának értékeihez.

Kép. *Saloca diceros* (O.P.-Cambridge, 1871). Egy újabb talajlakó pókritkaság a Tömördi Madárvárta körzetéből.